

RaderWerk

RADERWERK is de rubriek waar we het willen hebben over het gebouw op zich. Het meer technische aspect, de hardware van het jeugdverblijf, zeg maar. Deze keer nemen we de daglokalen onder de loep.

GEZELLIG BINNEN

TIPS VOOR DE INRICHTING VAN EEN DAGLOKAAL

De kans dat groepen op weekend, op kamp of op excursie een poos binnen blijven, is behoorlijk groot. Daarom zijn één of meerdere daglokalen in een jeugdverblijf zeker zinvol. Wat een daglokaal is, hoe je dit best inricht en welke infrastructuur je ter beschikking kan stellen, lees je in dit artikel.

WHAT'S IN A NAME?

Voor een definitie van een daglokaal verwijzen we naar het decreet 'toerisme voor allen'. Jeugdverblijven van het type C moeten er naast de eetzaal en de slaapruiimte(s) beschikken over twee extra lokalen voor tenminste 15 personen. Per volle schijf van 40 extra bedden moet er nog een lokaal voor 15 personen worden voorzien.

Voor jeugdverblijven van het type A of B hanteren we dezelfde definitie, die trouwens ook gehanteerd wordt om het aantal daglokalen te vermelden op de website www.jeugdverblijven.be. Let wel: volgens het decreet zijn de types A en B, in tegenstelling tot type C, niet verplicht over een daglokaal te beschikken. Specifieke voorwaarden rond de aard, de inrichting of de infrastructuur van een daglokaal zijn verder niet opgenomen in het decreet 'toerisme voor allen'. De algemene voorwaarden die van toepassing zijn op alle ruimtes, gelden natuurlijk wel. Heb je lokalen die geschikt zijn voor minder dan 15 personen, dan worden deze dus niet als daglokaal geteld. Toch is zo'n extra ruimte dankbaar voor leidingploegen, kookouders of

leerkrachten die dit aanwenden als vergaderlokaal of toevluchtsoord.

DE AARD VAN EEN DAGLOKAAL

Daglokalen zijn extra ruimtes zonder specifieke functie. De keuken, de slaapzaal en de eetzaal van een jeugdverblijf worden in dit artikel daarom niet als daglokaal beschouwd, ook al worden die door groepen misschien zo gebruikt. Verder is bijna alles mogelijk: een vrijstaande schuur, een ongebruikte loods, klaslokalen, een (oude) parochiezaal of zelfs speciale containers. Maar een gewone zaal komt natuurlijk het meest voor. Meestal bevinden de daglokalen zich in hetzelfde gebouw van het jeugdver-

blijf. Toch is dit geen must. Wanneer het gebouw over onvoldoende ruimtes beschikt, kan je in de nabijheid van het jeugdverblijf op zoek gaan naar een geschikte locatie. Deze externe locatie kan behoren tot het jeugdverblijf of van derden gehuurd worden. Het huren van zo'n extra daglokaal kan je overlaten aan de verblijvende groep of als service aanbieden. Bij dit laatste ben je als uitbater natuurlijk eindverantwoordelijk voor de opkuis en eventuele schade.

Bij de bepaling van het aantal daglokalen door Toerisme Vlaanderen, worden de externe daglokalen die tot het jeugdverblijf behoren, meegeteld. Voor gehuurde ruimtes kan dit enkel op voorwaarde dat er een schriftelijke overeenkomst bestaat die aantoont dat de lokalen voor alle bezoekende groepen ter beschikking kunnen gesteld worden. Dat deze daglokalen ook aan alle voorwaarden van het decreet dienen te voldoen, spreekt voor zich. Je kan er zelfs infrastructuursubsidies voor aanvragen.

HET SOORT JEUGDVERBLIJF

Jeugdverblijven die meerdere groepen tegelijk ontvangen, werken best een duidelijke aanvraagprocedure uit wanneer het aantal dagzalen beperkt is of als daglokalen een vaste accommodatie hebben waarnaar veel vraag is. Hierdoor kan je dubbelboeking of misverstanden rond het mogelijke gebruik vermijden. Zijn er daarentegen voldoende daglokalen en zijn ze gelijkaardig uitgerust, dan is het eenvoudiger. Elke verblijvende groep krijgt dan zijn daglokalen toegewezen. Wanneer een dagzaal naast een slaapzaal gelegen is of twee dagzalen enkel gescheiden zijn door een wand,

kunnen verblijvende groepen elkaar gemakkelijk storen. Om wederzijdse overlast te beperken, kunnen bijkomende initiatieven genomen worden. Zo kan je als uitbater de dagzalen en slaapzalen zoveel mogelijk proberen te groeperen of bijkomende afspraken maken rond bijvoorbeeld het gebruik van geluidsinstallaties. Algemene afspraken kunnen ook worden opgenomen in het huishoudelijk reglement.

DE INRICHTING

Een daglokaal kan verschillende functies hebben: een gezellige zithoek, een opslagruimte voor materiaal, een vormingslokaal of een overdekte activiteitenruimte. Soms krijgt de dagzaal ook een andere invulling, afhankelijk van de verblijvende groep. Wat de invulling ook is, een daglokaal wordt intens gebruikt en krijgt het daarom soms hard te verduren. Daarom hou je de inrichting best sober, praktisch en in het bijzonder jeugdvriendelijk, zonder daarbij afbreuk te doen aan de gezelligheid.

Sober

Wil je de ruimte zo polyvalent mogelijk houden om een divers publiek te bereiken, dan zijn de dagzalen best sober. Het is aan de verblijvende groep om het daglokaal in te richten volgens de eigen behoeften. Door het lokaal vol te stouwen met allerlei materiaal of meubilair, beperk je de mogelijkheden van de ruimte.

Praktisch en jeugdvriendelijk

De inrichting van een dagzaal door een verblijvende groep gaat vaak samen met het ophangen van affiches, vlaggen, banners of andere attributen. Om deze te bevestigen aan de muur of de deur, worden vaak punaises of plak-

VOORBEELDEN UIT DE PRAKTIJK

DE HAVIK DE PINTE

Scouts FOS De Havik heeft haar eigen jeugdlokaal in De Pinte. Het gebouw wordt tegelijk verhuurd als jeugdverblijf type A aan groepen tot 80 personen.

De polyvalente ruimte van het jeugdverblijf kan gemakkelijk opgesplitst worden in drie delen. De opsplitsing gebeurt via een verplaatsbare gemoduleerde wand met ingemaakte deur en drie kasten op industriële wielen. De wand bestaat uit een houten kader opgevuld met piepschuim en is afgewerkt met multiplex. De kasten worden o.a. gebruikt om materiaal van de jeugdbeweging in weg te steken.

Veiligheid van het jeugdverblijf staat centraal. Dit kan je merken in het daglokaal dat voldoet aan alle brandveiligheidseisen van toepassing op publiek toegankelijke ruimtes. Zo hangen er voldoende detectoren verbonden met een detectiecentrale, zijn brandblussers beschikbaar en zijn gordijnen en houten plafond bewerkt met speciaal brandvertragend product. Ook bij het plaatsen van de elektriciteit was veiligheid prioritair, weet vrijwilliger Dirk Lenaerts. Opvallend daarbij zijn de hoger geplaatste stopcontacten, zodat kleine kinderen er niet bij kunnen. De muziekinstallatie reageert op de branddetectie: als het brandalarm in werking treedt, valt de muziek automatisch uit.

Het gebouw is ook praktisch ingericht: lichten en stopcontacten kunnen centraal worden uitgeschakeld, de verwarming wordt bediend vanuit een voor de verblijvende groep afgesloten ruimte en er is een praktische vloertegel die gemakkelijk kuist.

Aan de muren mag er niets worden bevestigd. Groepen kunnen wel gebruik maken van kurkwanden, krijtborden (die dienst doen als kastdeuren) of ijzeren goten die aan het plafond zijn bevestigd.

Om de brandveiligheid in het lokaal te verhogen, is het plaatsen van onbehandelde zetels niet toegestaan. Op aanvraag kunnen wel gekeurde lichtslingers verkregen

worden om de gezelligheid van de polyvalente ruimte te verhogen. Tot slot staat er op het programma ook een uitbreiding van het houten plafond, behandeld met brandvertragende verf, zoals gebruikt boven de bar. Hout zorgt immers, in tegenstelling tot het beton, voor een betere akoestiek en een warmer gevoel.

'T HOEVEKE GONTRODE

Irene Mannens en André Muys baten reeds 22 jaar 't Hoeveke uit, een jeugdverblijf type B met een maximumcapaciteit van 40 bedden. Omdat de eetzaal en dagzaal dezelfde ruimte is, wordt op de website jeugdverblijven.be geen dagzaal vermeld. In de hoek van de eetzaal/dagzaal staan enkele zetels met een kleine televisie. De zithoek wordt vaak door de begeleiding gebruikt, de televisie veel minder. De rest van de zaal wordt bij slecht weer gebruikt om allerlei spelletjes in te spelen. De zaal is voor zo'n activiteiten zeker geschikt. Een tegelvloer en muren geschilderd in gele olieverf maken het onderhoud gemakkelijk. Een geschilderde betonvloer raden Irene en André af omdat die elk jaar opnieuw moet worden geverfd.

De ruimte is eenvoudig ingericht met tafels, stoelen en een zithoek die ze ofwel hebben gekregen ofwel in de kring(loop)winkel hebben aangekocht. Gordijnen hangen er niet meer. Om het lokaal te verduisteren, gebruiken groepen eigen materiaal zoals doeken of plastic zakken.

Bij aankomst neemt André samen met de verblijvende groep de meterstand van de verwarming op. Daarbij wordt het verbruik van de laatste groepen getoond als bewijs dat de stookkosten beperkt kunnen worden. De dagzaal zelf wordt voorverwarmd zodat groepen onmiddellijk in een warme ruimte komen. De kosten daarvan worden niet verrekend in de prijs.

Rond geluidsoverlast geldt de volgende afspraak: wanneer de muziek te horen is op straat, moet de volumeknop naar omlaag. Uiteraard helpt het dan wel om de ramen van het daglokaal te sluiten.

band gebruikt, alleen brengt dit telkens schade met zich mee. Daarom voorzie je als uitbater beter zelf in voldoende en verschillende bevestigingspunten. Voor papier kan een kurkwand, magnetbord of dubbel plexiglas dienst doen. Aan een stalen kabel kan je een banner of vlag bevestigen. Vind je een stalen kabel te opvallend, dan kan je zelf enkele schroeven of haakjes voorzien. Een andere oplossing is de priklat, een eenvoudige houten plank tegen de muur waar duimspijkers aan kunnen worden bevestigd. Op een krijt- of witbord kan dan weer naar believen worden geschreven.

Sommige groepen willen graag de ramen kunnen verduisteren. Door (brandwerende) gordijnen te voorzien, vermijd je ook hier creatieve oplossingen van de groep.

Ook de vloer krijgt het soms hard te verduren. Kies daarom voor een vloer die tegen een stootje kan en gemakkelijk te reinigen is. Vast tapijt is af te raden, een stevige vloertegel verdient de voorkeur. Een lichte helling in de vloer richting het afvoerputje is alvast praktisch voor de opkuis.

Valse plafonds kunnen eveneens beschadigd worden. Wanneer er gekozen wordt voor bijvoorbeeld plafondtegels, wijs je de groep er best op dat aan de constructie niets bevestigd mag worden. Hetzelfde geldt voor de lichtarmaturen.

Gezellig

Een daglokaal is liefst een gezellig lokaal en een likje verf kan daarbij wonderen doen. Een goede keuze zal zich dan ook opdringen. Vermijd bijvoorbeeld ef-

fen kleuren want elke beschadiging valt onmiddellijk op. Of er gekozen moet worden tussen lichte of donkere tinten, hangt van de locatie af. Bleke verf is in tegenstelling tot donkere verf kwetsbaar, maar weerkaatst meer licht. Speciale soorten zoals bord- of magneetverf kunnen voor een leuke afwisseling zorgen, afwasbare verf is dan weer zeer praktisch. Wie schildert, houdt er best rekening mee dat dit een terugkerende karwei wordt. Een onderhoudsvriendelijke wand in bijvoorbeeld volkern of betonplex (tot op halve meter hoogte) om het verfwerk tegen voetafdrukken, tafels en stoelen te beschermen, is daarom zeer functioneel.

De gezelligheid kan ook toenemen door een groot daglokaal op te splitsen. Hiervoor kan je een verplaatsbare wand gebruiken, indien mogelijk met akoestische isolatie om storend geluid tegen te gaan. De toegangsdeur naar de extra gecreëerde ruimte kan verwerkt worden in de wand, maar beter is een directe toegang. Zo voorkom je dat de andere ruimte gekruist moet worden. De door een wand gecreëerde ruimte wordt in het decreet 'toerisme voor allen' alvast als een aparte dagzaal opgevat.

Andere tips voor een goede inrichting

Omdat tafels en stoelen logischerwijs opgesteld staan in de eetzaal, kan je er misschien extra voorzien in de daglokalen. Dit is niet alleen gemakkelijk

HEIDEPARK WAASMUNSTER

In totaal kan je in het jeugdverblijf Heidepark zeven daglokalen gebruiken, tenminste als je het volledige gebouw huurt. Het jeugdverblijf kan namelijk worden opgesplitst in meerdere entiteiten, waardoor meerdere groepen tegelijkertijd kunnen verblijven. De grootste dagzaal, 140m², kan worden opgesplitst in twee afzonderlijke zalen. De kleinste zaal is 25m². De vraag naar kleine lokalen komt, volgens verantwoordelijke Toon Scheirlinck, steeds vaker terug. De zalen zijn sober ingericht, enkel tafels en stoelen zijn aanwezig. In één dagzaal is er wel een kast met kussens. Ander materiaal zoals een televisie, een booster en podiumelementen zijn mobiel en te verkrijgen op aanvraag. Elke dagzaal is uitgerust met een internet- en kabelaan-sluiting.

Standaard kan je in de dagzalen drie soorten verlichting vinden: daglicht, dimlichten en bijkomende voorzieningen voor kleurensplots. Daarnaast is elke dagzaal voorzien van een stootrand om de muur te beschermen, een prikkat om materiaal aan te bevestigen en haakjes tegen het plafond om eventueel slingers aan te bevestigen. Zo wordt het beschadigen van muren beperkt. Er is gekozen voor een lichte, neutrale verfkleur die gemakkelijk met andere kleuren samengaat. In tegen-

stelling tot de stenen muren van vroeger, kunnen vuile vlekken afgewassen worden en indien nodig overschilderd.

De verwarming kan in elke dagzaal apart bediend worden, maar kan de ingestelde maximumtemperatuur van 22°C niet overschrijden. Speciaal aan het systeem is dat de verwarming binnen geregeld wordt aan de hand van de buitentemperatuur. Een deurpomp om de warmte maximaal binnen te houden raadt Toon wel aan.

Over het akoestische plafond in plaasterplaat is de uitbater heel tevreden. Hetzelfde geldt voor de keramische vloertegel en de linoleum die gemakkelijk te onderhouden is. Hiervoor zijn wel twee kuismachines nodig: een schuurmachine en een boenmachine.

De dagzalen bevinden zich zowel op het gelijkvloers als op de eerste verdieping. Op het gelijkvloers heb je een schuifraam waardoor groter materiaal gemakkelijk binnen en buiten kan. Anders is het voor de zalen boven. Zo is het heel wat moeilijker om de televisie boven te krijgen. Geluidsoverlast voor omwonenden is geen probleem. Voor de groepen onderling kan dit misschien wel een probleem geven, ook al ervaart Toon, die zelf inwoont in het jeugdverblijf, daar weinig problemen mee. Preventief worden aan de groepen de slaapkamers gegeven die zich boven hun dagzalen bevinden.

voor de aanwezige groep, het beperkt ook de schade aan muren of deuren bij het frequente verhuizen. Probeer wel tafels en stoelen te voorzien die gemakkelijk stapelen of opklapbaar zijn. Zeer stevig materiaal geniet daarbij uiteraard de voorkeur.

Een lavabo kan dan weer nuttig zijn voor bepaalde activiteiten die plaatsvinden in daglokalen. Denken we hierbij bijvoorbeeld aan een knutselactiviteit waarbij de handen moeten worden gewassen of de penselen moeten worden uitgespoeld.

Voldoende stopcontacten voorzien is een andere nuttige tip. Zo vermijd je dat groepen werken met een aaneenschakeling van verlengdraden en verdeelkasten. Gebruik je stopcontacten die bevestigd zijn op de muur, dan worden deze best extra afgeschermd om het afbreken tegen te gaan. Ingewerkte stopcontacten zijn daarom vaak een betere optie. Het aansluiten van de stopcontacten op verschillende circuits vermindert de kans op oververhitting en kortsluiting.

Belangrijk in een dagzaal is de verlichting. Een voldoende aantal lampen volstaat in principe, maar omwille van de diverse functies in een dagzaal, is het aanbrengen van verschillende soorten verlichting niet zo gek: soms is er voldoende lichtsterkte vereist om comfortabel te kunnen werken, is er

sfeerlicht nodig voor een bezinning of worden kleurlichten gebruikt voor een heuse fuif.

Het comfort van een dagzaal verhoogt ook met een goede verwarming. Om je stookkosten of die voor de verblijvende groep te beperken, kan je diverse maatregelen nemen. Je kan zelf de (hoogste) kamertemperatuur instellen en de ruimte maximaal isoleren. Het plaatsen van een automatische deursluiser beperkt op zijn beurt het warmteverlies in de winter.

DE LIGGING

Bij voorkeur ligt de dagzaal op de gelijkvloerse verdieping met een rechtstreekse uitgang naar buiten. Het gelijkvloers heeft als voordeel dat het meegebrachte materiaal op een snelle en vlotte manier kan worden binnengebracht. Het gebruiksgemak wordt nog verhoogd als allerlei opstapjes worden vermeden en als de ingang voorzien is van een bredere deur. Een rechtstreekse uitgang zorgt er ook voor dat groepen tijdens de dag niet telkens de slaapzaal, het sanitair blok of de keukens moeten kruisen. Een dagzaal onder de dakpannen is dus minder praktisch, maar kan anderzijds wel de gezelligheid ten goede komen. Een goede (dak)isolatie is in dat geval wel noodzakelijk.

Een andere factor waarmee je best rekening houdt bij de keuze van je daglokaal, is de geluidshinder. Om de hinder naar de burens te beperken kan je afspraken opnemen in het huishoudelijk reglement, maar ook automatische deursluitingen voorzien of de inplanting van de deur wijzigen. Dit laatste is uiteraard een ingrijpende verandering en is pas zinvol wanneer het verblijfscentrum niet helemaal omringd is door woningen. De ligging van het daglokaal in het jeugdverblijf speelt dan weer voor de verblijvende groep een belangrijke rol. Zo kan een daglokaal naast een slaaplokaal hinderlijk zijn voor de jongste leeftijdsgroep wanneer er diverse leeftijdsgroepen verblijven.

DIDACTISCH EN SPELMATERIAAL

Heb je als uitbater vaak scholen of groepen op vorming, dan kan je de daglokalen voorzien van didactisch materiaal. Een schrijf- of witbord behoort hier tot de mogelijkheden, of een televisie met dvd. Wie de nieuwste technologieën in huis wil halen, kan een beamer en scherm aanschaffen. Sommige jeugdverblijven zijn ook uitgerust met een volledige licht- en geluidsinstallatie of een podium.

Naast didactisch materiaal kan je in sommige jeugdverblijven nog andere zaken aantreffen zoals een pingpongtafel, gezelschapspelen, een koelkast of misschien zelfs een volledige bar. Kortom, een waaier aan materiaal, vaak op vraag van bepaalde doelgroepen. Om dit alles te rijmen met een sobere inrichting, kan je erover waken dat zoveel mogelijk zaken verplaatsbaar zijn. Zo kan je vlot inspelen op de behoeften van de verblijvende groepen.

Bovendien komen bepaalde materialen ook in aanmerking voor animatiesubsidies (zie ook HuisWerk 5).

Meer informatie vind je terug in de brochure "Bouwen aan een jeugdverblijf", op te vragen bij CJT.

